

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

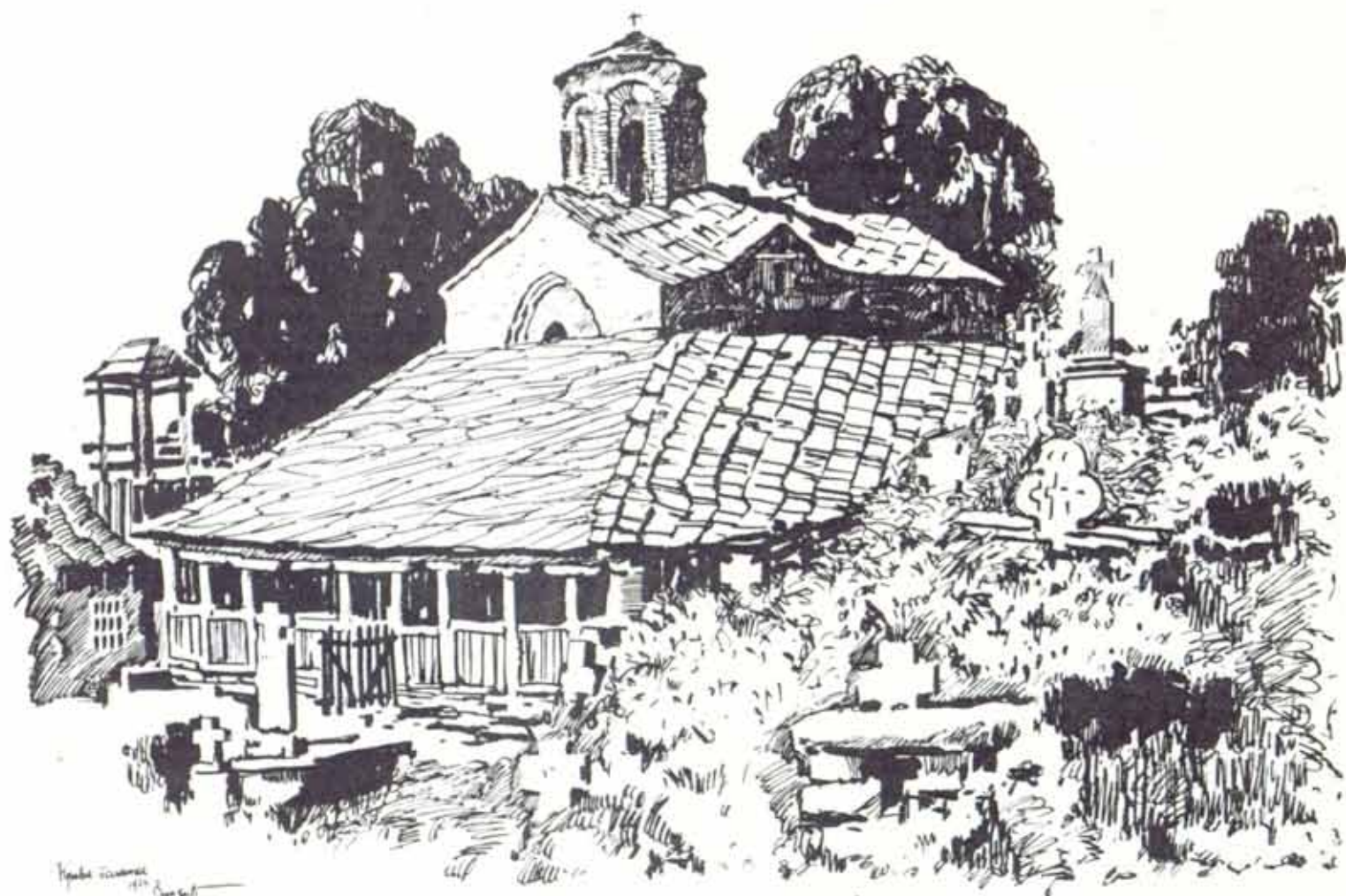
Илустрисовано Време

Бр. 11 — 10 V 1930 — цена 4 дин.

СВЕТИ НИКОЛА У ПСАЧИ

У декору средњовековних мостова, кула Кратова, Криве Паланке, Струмице, под вечитим снегом Беласице овде, онде налазе се читави маузолеји наших царских породица, њихових деспота, њихових севасторатора и њихових жена и деце. Такав је и Свети Никола код Криве Паланке. У мири-су расхлађеног тамњана и воска лебде на његовим зидовима ликови цара Уроша, кра-

ља Вукашина, деспота Паскала и њихове жене и деца. Прошла је њихова слава и господство земаљско и остала је раја да робује... остао је народ без вођа и царева а силни завојевач порушио је царске престоле. Али је народ одмах подигао друге. Подигао их је у црквама царским и на зидовима насликао ликове царске и долазнили су верни себри и љубили скутове на зиду

као и за живота... Што је ропство било дуже и теже, то су те црквице биле драгоценије. Око светога Николе сељани су доградиле појас од зградаца са живописном дрвенаријом. Да се боље очува. Затим је дошао и други појас, појас од њихових костију. Сахрањивали су се ту, око цркве, колена по колена до краја верни ликовима унутра који су лебдели по зидовима тамним од тамњана и воска.

Књижевни Конкурс

Илустрованог Времена

Уредништво „Илустрованог Времена“ расписало је свој први Конкурс за најбољу причу којој је аутор дама. Тема потпуно слободна. Прича не сме бити дужа од две стране обоба листа,

Награђени и прихваћени рукописи биће штампани онако како их писац поднесе, ћирицом или латиницом. Чланови жирија: г-ђа Зора Карачић, професор; г.г. Бранислав Нушић, књижевник; др. Светислав Петровић, професор; Тодор Манојловић, књижевник и Миливој Предих главни уредник „Илустрованог Времена“

Прва награда: Поклон највећег стобаришта береничких и свадбених накита М. Т. Стефановића дворског јувелира, Кнез Михајлова 10. Златан женски сат с емаљом,

Друга награда: 500 динара и поклон,

Трећа награда: Бесплатан лист за годину дана и поклон.

Остале ненаграђене приче, које заслужују да буду објављене, хонорисаће се редовним хонорарима. Рукописе слати уредништву анонимно и приложити запечаћен коверат у коме је написано име писца или псеудоним. Наслови награђених прича биће објављени у нашем листу и у „Времену“ и награђени аутор биће позван у редакцију ради отварања коверта у његову присутству. Рок за подношење рукописа 25 мај 1930. Закључно. Резултат конкурса биће објављен 1. јуна.

Илустроване Време

БРОЈ 11.

БЕОГРАД, 10. МАЈ 1930.

1. ГОД.

Момент са Хаена утакмице између загребачке Конкордије и Југославије

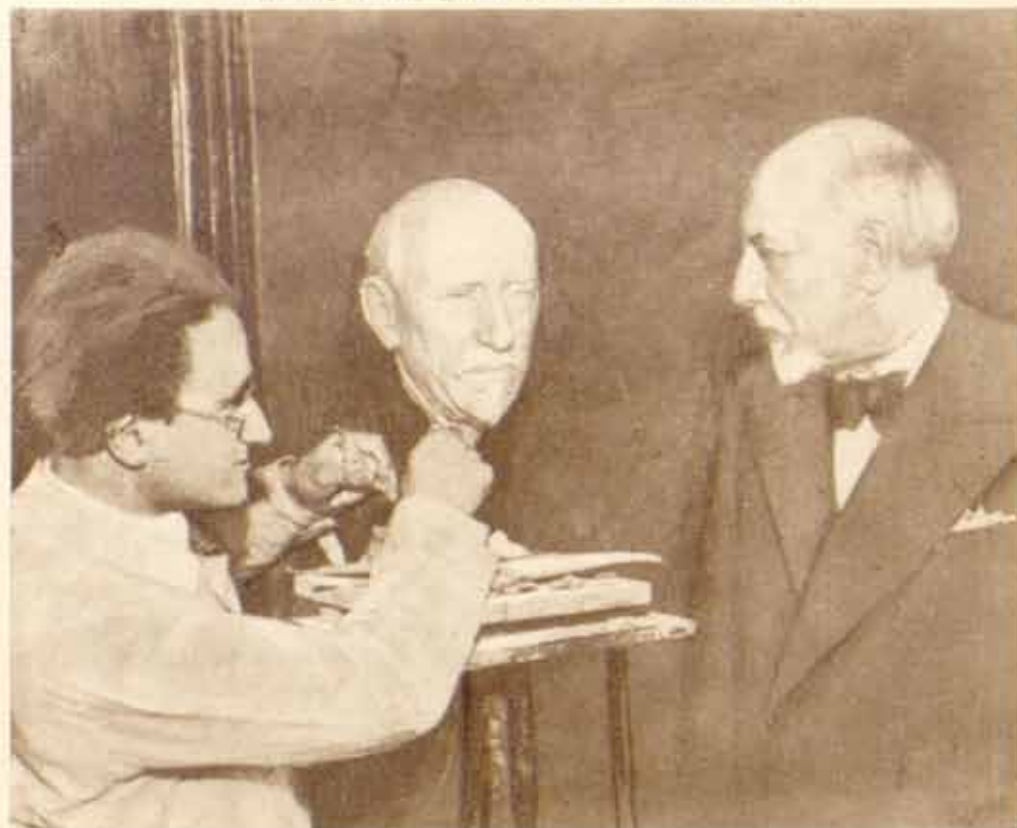

Са свих страна

Сликарска академија госпође Толстој. Кћи великога рускога писца Лава Толстоја, гђа Татјана Сухотин-Толстој основала је у Паризу на левој обали Сене „Руску Академију“ за сликарство и вајарство. На горњој слици госпођа Толстој са својим ученицима.

Лвиђи Пирандело у Берлину

Знаменити италијански књижевник Лвиђи Пирандело налази се у Берлину, где ће присуствовати приказивању својих комада. На горњој слици: Немачки вајар Изенштајн портретира Пирандело.

Један необичан брак

Кћи америчког милионера Хантингдана, Вибијена, удала се пре неколико дана за обичног уличног продавца новина К Дарбана.

Потпис уговора о источним репарацијама

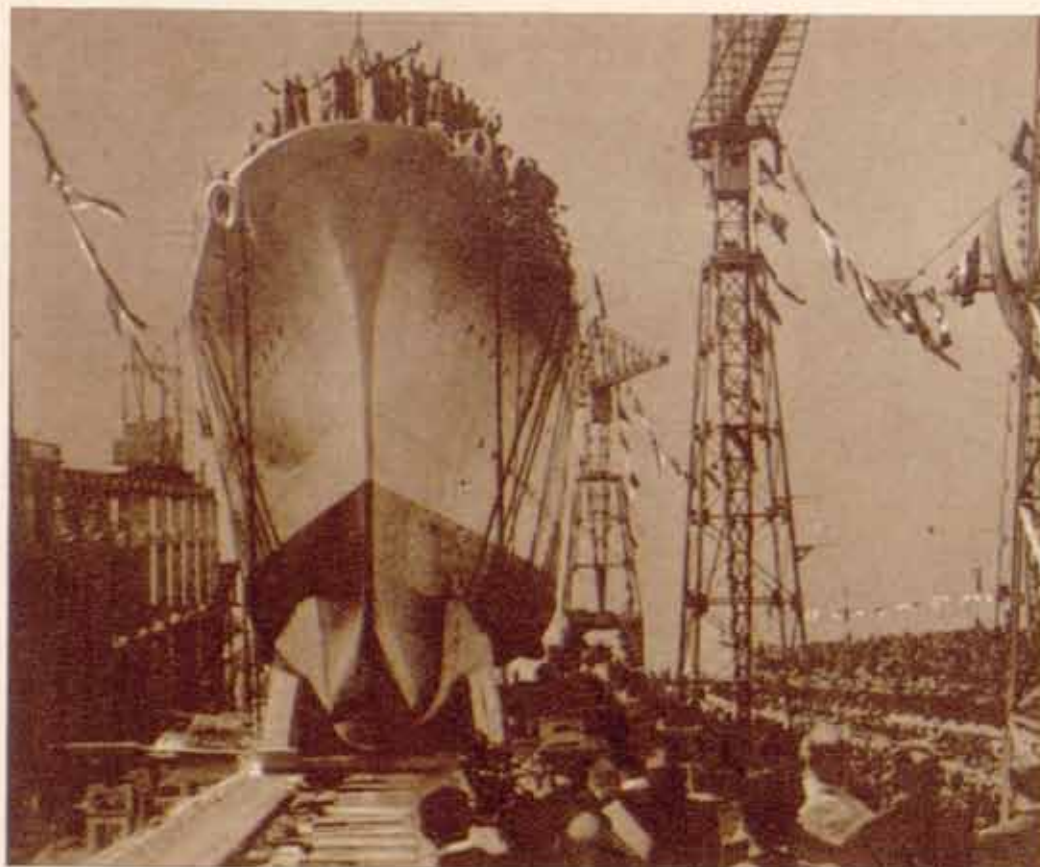
У салону де П'орлоге на Квај д'Орзау потписана су четири споразума којима се дефинитивно утврђују разне обавезе које су потекле из Трианонског Уговора. С лева на десно г.г. Гудина (Белгеска), Лушер (Француска), Титулеску (Румунија)

АУСТРИЈСКИ КАНЦЕЛАР У ПАРИЗУ

Аустријски канцелар г. Шобер посетио је г. Бријана, да му захвали на држању Француске приликом конференције у Хагу у питању аустријских репарационих дугова. На слици г. Шобер (лево), г. Бријан (десно)

НОВИ ИТАЛИЈАНСКИ БРОДОВИ

Спуштање великог брода „Задар“

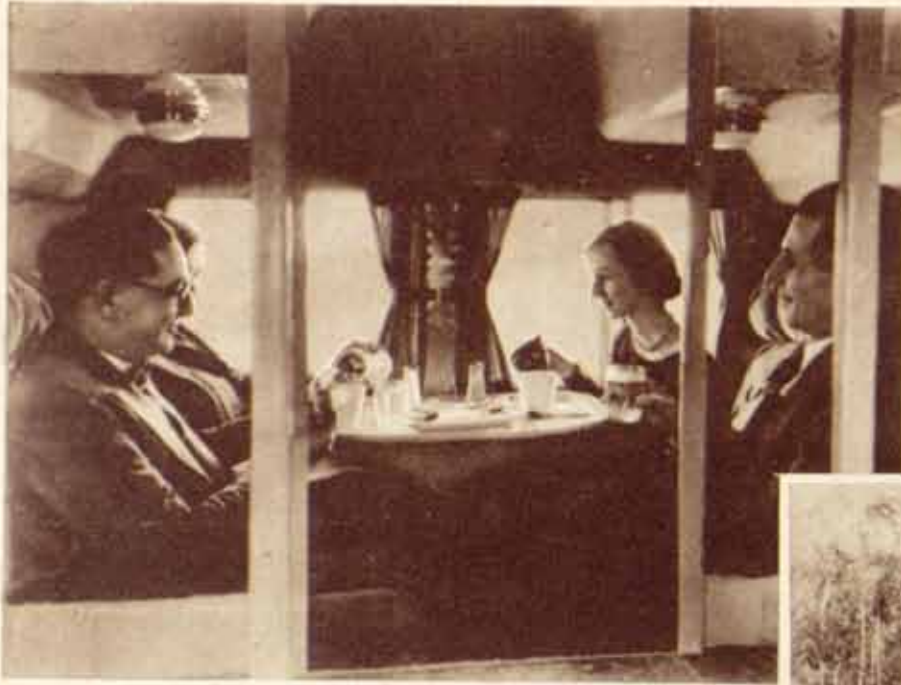
Италија је у један дан спустила у море пет нових великих бродова.

Престолонаследник Умберто и принцеза Марија присуствују свечаности спуштања „Задра“

Луксузни амерички аутобуси за путовање

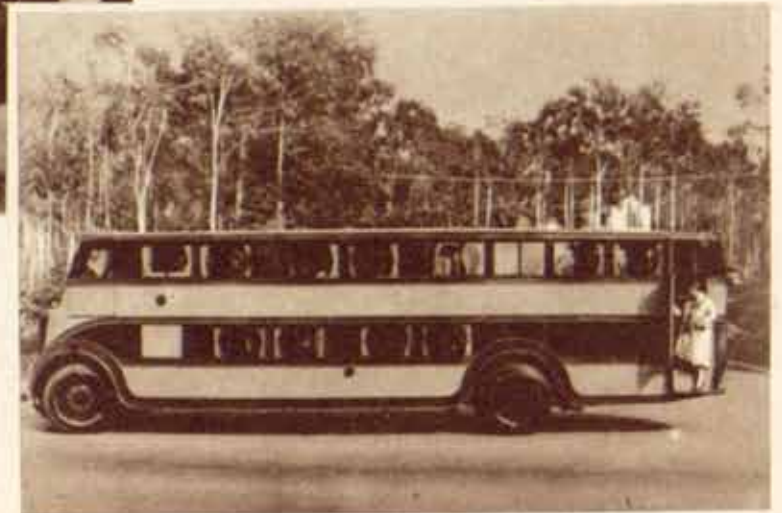

У аутобусу се врло угодно седи

Промена мотора

У Америци све више узима маха путовање аутобусима на далеким отстојањима, које чини огромне штете железницама. Сада су забедени аутобуси са купелима за спавање, с трпезаријом и т. д. Унутрашњост аутобуса врло је луксузна. Ради брзине путовања, аутомобили су удешени тако да се мотор може мењати: три човека за 20 минута промене мотор и аутобус продужује своје путовање. На горњој слици приказује се један пик-џет-дуплекс аутобус за 33 путника, с мотором од 6 цилиндера и 150 коњских снага.

Изглед аутобуса

Партија шаха на отстојању од 6000 Километара

Пре неколико дана одржана је једна шаховска утакмица између Лондона и Вашингтона у Америци. Играло се у исто време у оба места, а „цугови“ су јављани каблом. На нашој слици види се сир Џорџ Томас (десно који почиње игру) и сир Грифит (лево) који бележи цугове, а телеграфиста одмах извештава Вашингтон.

СПОМЕНИК СЕРВАНТЕСУ У МАДРИДУ

Пре краткога времена Шпанија је влада подигла велики споменик класичноме шпанском књижевнику Мигуелу де Сервантесу писцу познатог путолошког романа „Дон Кихота“, у коме је исмејано средњевековно ратерство. Споменик је велики мермерни стуб, под којим седи Сервантес, а на отстојању од неколико метара издигнути су од бронзе Дон Кихот на коњу и Санчо Панса на магарцу, у пуној „ратној опреми“. Тако су Дон Кихот и Санчо Панса узихали своје парике, које ће од сада бечито јавати пред својим гробцем. На нашој слици Дон Кихот и Панса; у горњем делу вид Сервантеса на мермерном споменику.

Незнани

Мукли глас сирене дошрао је већ са морске ширине а када се затим труп морскога колоса, обавијен димом, појави иза рта, на коме се уздиже светионик, ми напустисмо сви сунчане терасе и, под разпетим разнобојним сунцобранима, похитасмо риви.

Кљуи брода секао је дебело море и раскошно разбацавао пенушаве валове, крчећи себи пут да допре обале. Палуба се испунила путницима који радознано посматрају наше лепе обале искићене палмама, крај којих ће брод само који час остати, а затим се отиснути на широку океанску пучину, да отплови у нови свет. Увек смо са нестрпљивом очекивали тај преко-океански брод, који је носно путнике из разних крајева у далеке континенте.

Сирена је још двапут мукло хукнула поздрављајући наше обале, пропелер је већ престао да се креће а велики колос, брекћући и стегући, приљубљивао се уз мола. И ми се сви сабрасмо ка средини трупа лађиног, са које се спустише степени, на које путници брода одмах похиташе.

Да се не би тискали у гомили, ја сам стала у страну, под једном палмом и посматрала странце, који су се мешали са радозналим острвањанима, покушавајући на свима језицима да се споразумеју са њима.

Из те гомиле издвоји се један млади странац и упути се једноме дечку који је, недалеко од мене, чукао крај корпе пуне сочних мандарина, дерући се на сав глас да обрати пажњу на своју робу. Прозлазећи, странац баши поглед овамо и спрете се са мојим погледом. Као прикован он застаде на месту, не скидајући поглед који је продрирао дубоко у моје зенице.

И моје се зенице тога часа проширише и ја осетих неку незвану моћ која ми кроз око продире у душу. Ни реч, ни покрет, ни осмех, само један поглед, који је трајао један секунд или можда читаву вечност. Ја то ни овог тренутка не знам, јер тај поглед још у мени почива.

Мукли, тупи глас сирене са брода грубо и немилосрдно прекиде овај чудан сусрет погледа који је у ствари био сусрет двеју душа.

Незнани путник, тешко се одвоји и пође за осталима пети се уз степеник на брод, праћен увек мојим погледом и осврћући се стално пут палме под којом сам ја непомично стајала. Ја сам тога тренутка осетила да ми се откида из душе нешто што није никло у овоме непредвиђеном сусрету, већ одавно у њој почива, чекајући само један поглед да се пробуди.

Ко је тај незнани странац који је са далеких страна донео у очима моћ тога буђења и који ће за тренутак отпловити на широке пучине да се никад више не врати? Зашто је он застао према мном; зашто се његов поглед зауставио на моме? Зашто је моја млада душа уздрхтала пред једним погледом који се као муња на ведрома небу, за час јавила да се за час и угаси?

Сирена је дала и други знак, чекрци на броду почеше да стегу, степеник, који је везивао брод за облау, поче се дизати и одвајати изас од оних, који ће кренути на пут.

Он је стајао наслоњен на палуби, не одвајајући поглед који се још увек сретао са мојим.

Брод се полако одвајао од обале и пропелер, бацајући беле пене за собом, кренуо га је свом снагом на ширину.

Он је још увек стајао на истоме месту, док се сви остали путници почеше да повлаче са палубе. И ја сам остала на свом месту, да се гомила, која је дочекала и испратила брод, већ разишла. И баш у тој усамљености, осетила сам потребу да се опростим са оним, који ми је у душу унео нешто ново. Без размишљања извадила сам из кесице марамицу и дрхћући од узбуђења да ли ће ме незнани разумети, махнула сам двапут за бродом који се све више удаљивао. Он је видео и разумео и, високо усправивши се, дочепао је цвет, који му је био у рупци од хаљута и бацно га у море.

Брод је нагло грабно на ширину, остављајући за собом широке бразде. Још мало па ено га залази иза рта, на коме је светионик. И ја осећам тога тренутка да он односи у непознате даљине нешто што је моје.

А када се још само последњи облаци дима почеше разређивати тамо, на морској ширини, ја осетих један дубоки бол и неку празнину у души и две капљице на мојим трепавицама.

Из тога заноса тргла ме је песма младага баркајога, који је недалеко од мене везивао своју барку за гвоздену алку побијену у земљу. И тога момента паде ми на ум онај цвет, ко и можда још плови по немирним таласићима, које је својим трагом брод за собом оставио.

Ускочила сам у барку и наредила младице баркајолу да вози трагом који је кроз море засекао брод. Он снажно ману веслом и ми се отискосмо од обале.

Пловили смо по томе трагу све до светионика и ја сам, узбуђена, бацала жудне погледе по узбурканоме мору али — цвета нигде није било. Утонуо је у мор ке даљине утонуо и она, поглед који ми је само наговестио радост и бол живота.

Сунце је већ замизало иза широких хоризоната, море се већ покрило смарагдовим покривачем, а наша се барка лагано враћала обали.

Корачала сам лагано својој вили, а благи вечерњи ветрић миловао ме је по упаљеним облицима. Негде из далека, са неке терасе, разлегао се меки звук мандолине који је кроз благи сутон проносио песму о љубави.

Ана Брана.

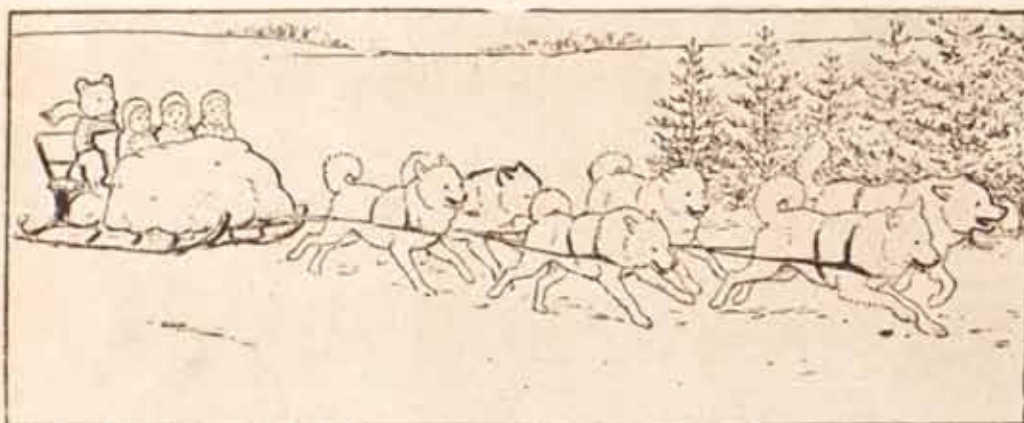

Сви мисле и причају да се ми мрзимо,
А, ето, ми се волимо и заједно седимо.

Мишко и Божићне виле (Десети наставак)

19

Их потраја дуго, а Снежане викнуше:
„Ми смо готове — можемо поћи.“

Тада, на Мишкову велику радост, долетеше једне дивне санке баш пред врата, а у њих беху упрегнути шест снежно белих паса.

„Качи се на санке, — позваше Снежане Мишка, — па седи ту назад.“

И сад брзо сви поседаше у санке, и топло се у њебад умоташе. Снежане викнуше на своје бсаце-псе, а они, одморни и жељни да се истрче полетеше као стреле преко равниог снежног поља.

Мало било, дуго не трајало, стигоше ти нам они здраво и весело у шуму Божићних Дрваца где Виле бораве.

20

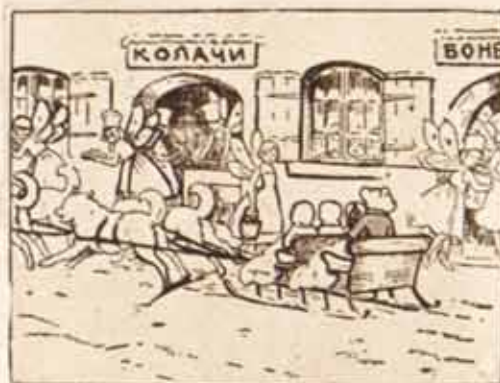
Дођоше до једног шумског села, пуног финих дућана и посластичарница. Меда ту виде и неке златне девојчице како лете тамо амо преко улице.

„То ће бити Божићне Виле!“ — помисли Медоња кад им виде крила на раменима.

На сдаред му заголица нос фини мирис од торти и чоколада.

Затим му Снежане објаснише:

„Ту ето живе Божићне Виле. Оне су сад све у великом послу: морају да намесе читаве товари колача и слаткиша за Чича-Губине торбе. Али ми ћемо сад најпре да одвеземо тебе и твог друга код виле-видарице да излечи Ацку уво и ногу, па ћемо се после овамо вратити.“

А Мишко помисли у себи како би то добро било да сад одмах сиђе са санки, да се нагледа лепота у овим финим дућанима и да накупује слаткиша за своју сестрицу која га сад тамо код куће жељно очекује.

300

21

Седоше на санке и не потраја дуго, па се зауставише пред једном капијом, а Меда прочита на једној великој сјајној плаочи: **Болница за Играчке**. Рекоше му Снежанке:

„Деде, бато, сиђи са санки, па зазвони у то звонце на капији!“

Меда их послуша. Оне му рекоше:

„Е — ту ћемо вас сада оставити. Твој друг Ацко ће се ту брзо излечити па ће опет бити читаво и лепо магаренце. Збогом остајте, и будите сад без бриге!“

Послаше им ваздушне пољутце, замашаше рукама па пођоше својим дворима.

Меда већ хтеде да их замоли да га причекају. Али у тај мах спазу једну дивну видарицу — вилу где њему и Ацку отвара капију...

22

Кад уђоше у вилнску болницу, рече им Видарица (Меда виде да је и она вила):

„Којим добром сте се до нас потрудили?“

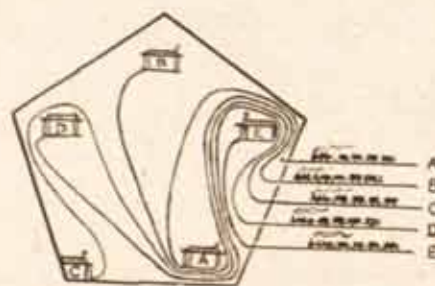
„Па ето, видите, Ацко је изгубио уво и ногу, па тражимо лекара.“

Одмах јој Ацко исприча своју тужну животну повест. Замоли Видарицу да га излечи те да и он за Бадње вече доспе у Чича-Губину торбу па да опет постане омиљена играчка и другар неког дечка.

„Ми смо сад, до душе, у великом послу, али ћемо се ипак потрудити да вам учинимо по жељи“, рече им Видарица вила.

Кинеске железнице

Решење из 10. броја

„Последњи трик“ велики филм Конрада Фајта, који ће ускоро бити приказиван у Београду

Бродвеј

У овој филмској сезони није било добрих филмова са криминалним сиже-ом, те филм „Бродвеј“ бити једини, који ће репрезентовати ову врсту филмова у београдском репертоару. Није нам познато зашто се код нас ове сезоне није давао ни један сличан филм, нарочито због тога што су у иностранству баш ови филмови постигли огроман успех и проглашени за најбоље. Филмови Џорџа Банкрофта су ремек дела; сетимо се само **Подземиног света**. Све ће ово утицати да „Бродвеј“ постигне још већи успех.

Главне улоге у „Бродвеју“ играју Глен Трион, Евелин Брент и Мирна Кенеди. Филм је израђен по чувеном позоришном роману од Филипа Давнига и Џорџа Абота. Режију

Глен Трион и Мирна Кенеди у филму „Бродвеј“

води у Београду мало познати д-р Паул Фејес, који се овим филмом прославио.

„Бродвеј“ је израђен као тонфилм.

Филмске вести

У Југославији има 15 тон филм апарата: Београд — 5 апарата, Загреб — 5 апарата, Сарајево — 1 апарат, Суботица — 1 апарат, Велики Бечкерек, Нови Сад и Љубљана — по 1 апарат. Највише је инсталирано Биофон апарата — седам; Вестерн Електрик апарата инсталирано је пет; два Гомои апарата и један Маркони апарат.

Јапан, који броји око 56.000.000 становника, има укупно 2530 биоскопа. У прошлој години посетило је биоскопе у Јапану 136.000.000 људи.

НА МОРЕ!

Јадран, земља сунца.

Ко жели мира и одмора, ко жели да ужива у чистој природи, у плавоме мору, а уз то да има и сву потребну удобност, не треба више да иде у иностранство. Наша земља пружа нам данас у том погледу све.

Замислите само путовање од Београда на море, којим било путем преко Шаргања, Прења или преко Зрмање! Све букти од зеленила, пролазимо кроз једноставне кањоне Дрине и Неретве, преко висоравни где су околна брда још сва у снегу, да нас у једном дану пренесе на топли наш југ.

Месец мај има једну драж, коју остали месеци у години немају. У један исти дан силазите из снежних планина магле и густих облака на дивну сунчану морску обалу, пуну цвећа и зеленила, пуну чаробних боја, које мало која обала има. Још исто вече можете спавати при отвореном прозору, уз пријатно шуштање морских таласа, и ако сте, још у подне, можда, осећали јаку хладноћу на висинама. За неколико сата прелазите са запада на исток, са севера на југ, два контрастна екстрема.

И кад сиђете доле, осећате да сте у земљи сунца, срећете већ људе опалене и румне, свежих и веселих лица; људе, који су пре десетак дана бацили зимске капуте и отпочели да броје купанја. Срећете даме, у летњем оделу, са шареним сунцобранима.

Сплитска лука

мора, и поред својих природних лепота. Зар је потребан већи доказ лепоте нашега приморја.

Зато сваки који има мало уштеђевине и

БУДВА

У Дубровнику се купа већ два месеца и сви су хотели пуни гостију, из наше земље и из иностранства. Странци сваке године све више посећују наш Јадран, и поред својих

могућности да украде од свога посла неколико дана, нека се не предомишља, нека пожури на Јадран, да се надише чистог морског ваздуха и нагреје приморскога сунца.

Сваки који крене на пут, не само у Далмацију, већ ма коју год страну наше земље, може добити детаљна обавештења од „Путника“, нашег полузваничног путничког бироа, који у свима већим местима има своја заступништва, а пре кратког времена отворено је и заступство у Скопљу. Рад ове организације користан је и за сваког појединца и

Хотел Бока у Херцеговини

Девојка из околних Сплита

за целу државу, јер давањем обавештења и пропагандом довлачи велики број странаца, чиме се успело да последњих година наша земља постане једна од најглавнијих тачака туристичких програма целог света.

На море!

Пролаз код Јабланица

Великизна Улешавања

од БИРТЕЛИ-А
ПРОФЕСОРА ЕСТЕТИКЕ НА СОРБНИ

ТРЕПАВИЦЕ.

Сваки зна да дуге, лепе и густе трепавице дају оку нарочиту драж. Шминкањем треба само да истакнемо ту њихову лепоту. Готово увек трепавице доњег капка ређе су и краће него трепавице горњег. Оне су каткада врло кратке и ретке, а понекад су доњи капци сасвим без трепавица. Тада морате метнути или лажне трепавице или употребити неко средство за поновни пораст трепавица. У истину пре неколико година један американски фризер пронашао је лажне трепавице, направљене од косе, које се дају тако лако прилепити, да потпуно замењују природне.

Али када су трепавице само неправилне и неравне, што је обично, томе се да лакше доскочити. Баш као и кожа трепавице морају да буду припремљене за шминкање. На њима не сме бити ни мало помаде, иако неке даме мисле да је врло добро метнути на трепавице мало вазелина. После пудрисања (јер се ово врши пре шминкања очију) важно је да „очешљате“ ваше трепавице једном малом четкицом нарочито одређеном за ту употребу. Очи треба држати непомично да не би терпули и тиме све покварили, а да то не буде морате отворити уста што можете више, јер ћете тиме уочити очне нерве. Шминкање трепавица почиње са четкицом намазаном изрочитим продуктом за шминкање трепавица. После употребе треба увек да оперете четкицу. Извесне особе не квасе четкицу водом, већ напросто гуњу на производат, а онда по њему трајају четкицом, тврдећи да тако шминка боље држи. О томе би се дало расправљати. У првом реду јасно је да из хигијенских разлога то не може бити добро. Шминкајући очи прелазите четкицом увек одоздо на горе т. ј. изнутра напоље. Пазите да, шминкајући се, не додирнете очни капак, јер је то у правом смислу речи незгода. Ако су Вам трепавице тамне, цело ово шминкање нема никаквих тешкоћа, али ако су вам трепавице плаве, а ви желите да оне буду тамније, то изискује велику пажњу и стрпљење. Морате да пазите да вам корени трепавица не остану плави, а крајеви црни, јер нема ништа неестетичније од тога. Да то избегнете почните прво са шминкањем корена и то једним „штифтом“ за обрве, а тек затим довршите шминкање четкицом.

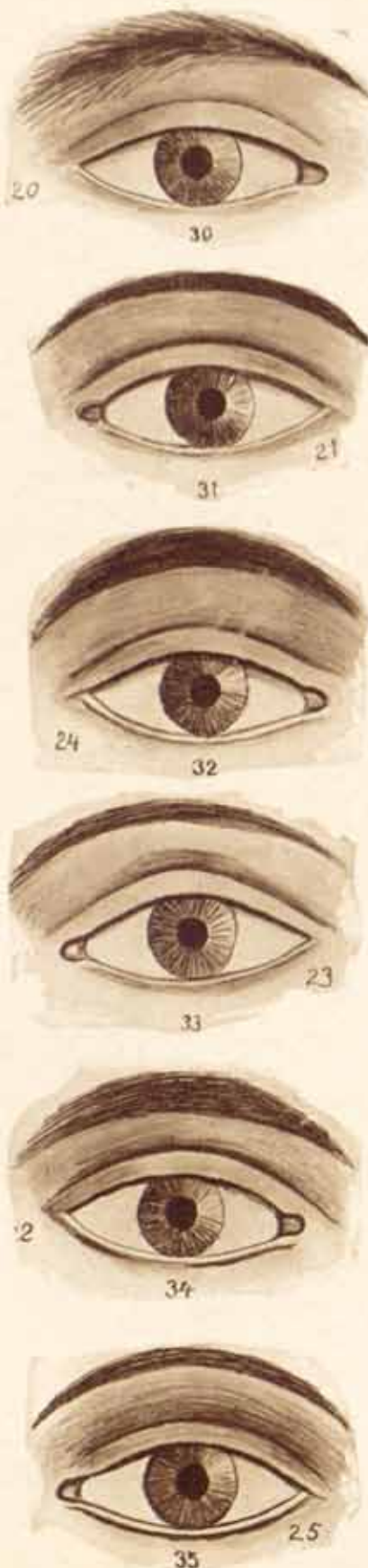
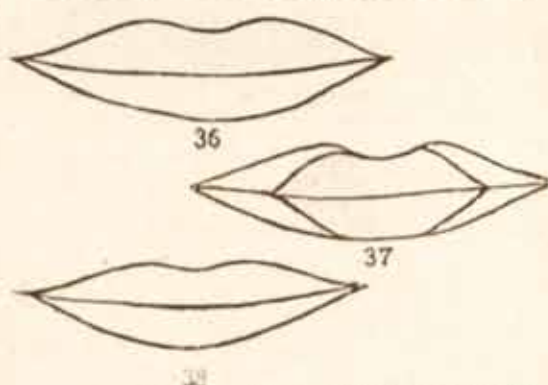
ОБРВЕ.

Обрве улешавају око и дају му сјај. Некада се у обрве није смело дирати, оне су остајале онакве какве их је Бог створио. Доцније су глумице, знајући да лепе и танке обрве „осветле“ цело лице, потпуно бријале обрве и повлачиле „штифтом“ нове 1922. г. у Америци су пронашли пинсете за чупање обрва. Помоћу те пинсете можемо да дамо обрвама један леп и правилан облик.

Поступак при изједначавању обрва. Изједначавање обрва као и њихово смањивање може се постићи на више начина:

1. Пинсетом за чупање обрва.
2. Бријачем.
3. Помоћу неког средства за скидање длака.
4. Помоћу електролизе или помоћу диатермије.

1. Први поступак је најједноставнији и највише се употребљава. Можете то чинити сами, а можете и дати да вам се обрве чупају у неком салону. Ево како треба да радите: Намажите вазелином део коже са

кога хоћете да скинете длачице, јер ће вас тада мање болети. Чупајте их у оном правцу у коме су полегнуте, а не у противном, јер ће вас иначе много болети.

2. Помоћу бријача можете одстранити длачице овако: Насупуните прво део обрве са којег хоћете да одстраните длаке. У опште тај поступак изискује више пажње и једну велику сигурност руке.

3. Са сретством за скидање длака морате поступити овако: Намажите онај део са кога хоћете да скинете длаке вазелином, који ће имати троstrуку улогу; прво да смањи бол, друго да спречи да отпадне длаке које ви нежелите да скинете и треће да спречи црвенило које би се иначе после спршеног поступка појавило. Ставите га на сретство помоћу штапића на место са којег скидате длаке. Оставите га нека стоји извесно време, а онда га скинете сапуном и избришите га. Ако вам кожа позносно алкохол ставите га. Тиме је процес завршен.

4. Скидање длака помоћу електролизе или помоћу диатермије један је изврстан начин, јер одстранује длаке из корена и то за свагда. Али то је једна мала операција која изискује одговарајуће специјалисте.

Код дотеривања обрва можемо разликовати два поступка: Прво изједначити обрве, кад су оне као на слици 30 и друго направити их тањима, дајући им уједно нов леп облик, који одговара облику ока. Дотерујући обрве морамо имати у виду, удаљеност обрве од нашег очног капка. Ако је овај размак мали (сл. 32) тада треба да чупамо длаке с унутрашње стране обрве, како би тај размак увећали (сл. 33). Ако пак увеличате обрву т. ј. да вам је тај размак велики, тада морате чупати длаке с доње стране обрве (са спољашње стране.) Сл. 34. вам показује обрву пре, а сл. 35. исту обрву после чупања. Ако вам је тај размак нормалан тада треба да чупате обрве и с горње и друге стране. Обрви треба дати облик савијеног лука, што је много лепше него кад је обрва повућена као права линија. Крајеви обрва треба да су тањи и да имају мање длака, док је обрнут случај са почетком обрва. Што се тиче удаљености између једне и друге обрве, ви је можете смањити, пинсетом, ако су оне сувише близу, али ако су оне сувише далеко једна од друге тада морате вашим добро заостреним „штифтом“ за обрве, да направите тачке на почетку обрва, које ће савршено имитирати длаке. За тај поступак треба пуно спретности и пажње. Шминкајући обрве ви морате да пазите какво вам је чело. Ако вам је оно широко избегавате да повлачите сувише танке обрве, али ако вам је чело уско повуците танке, незнатно савијене, обрве, да би вам чело изгледало веће. По свему овоме до сада видели смо колико је потребно познавати сваки и најмањи део лица, да би се могли успешно нашминкати.

У идућем броју биће говора о устима.

СНОЊ У АТЛАНТУ

Роман

Пол Зиберер

Тони Мур, члан аустријске делегације на Конференцији Мира у Паризу 1919. године, изумро је у рату све. У једном тренутку бола Мур бежи у Париз.

Путајући нађе чудним случајем у кућу руског избеглице Николаја Меликова, бога је неко убио небезбедно минула пре тоса. Госпођа Меликов одбегла га је с њоме кћери Татјани.

Татјана је на њега учинила болан утисак. Лепа Рускиња излази је исте оне очи, за које је Мур држао да су се за убиство убили; они његове појоне жене. Од тога тренутка није више имао мира.

Мур је био противан браћи Татјани и кнезу Родине који је био тих дана испросио и ако га она није волела, Мур се уверио да постоји тајна љубав између Татјани и њевога непознатог лица. Дошао је и дан венчања. Сви њихови да спречи венчање били су узалудни, али били у тренутку потписе уговора, један странац, Педро Гланор, цела ашта ушма на руке Татјани и бежи с њоме аутомобилом и мога ујак излази су се на брод за Америку и истога часа отпутовали.

зауствањене. Да би до тога дошло, г. Тома Гринвуд има само да дигне мали прст.

Татјана је почела да разумева. У говору Петра Гланора, петролеум је означавало нешто сасвим различито од прљавог зетина који је умрлао њене најлепше успомене.

— Извините ме, рекла је, ако вам моје питање буде изгледало смешно, али ја се трудим да разумем једну ствар: јесте ли ви Енглез и јесу ли Американци ваши непријатељи?

Педро Гланор се насмејао.

— Г. Гринвуд из Глазгова ми је издао налог да покушим врло важне операције, или ме је бар овластио да радим у његово име, или боље рећи то није учинио он: његови представници су ме овластили, јер има много стотина на другим лествицама које допиру до г. Гринвуда из Глазгова, који у осталом можда никада није ни постојао.

— Па шта хоће тај г. Гринвуд?

— Шта хоће, Татјана, шта хоће?

Педро Гланор се и даље смејао. Обрла је девојку као онда приликом њиховог бегства, али тај загрљај је сада био императивнији. Очи су му се распламтеле, лицем уз Татјанино лице рекао је кроз зубе:

— Ти можда не знаш ни шта ја хоћу?...

Хоћу тебе, Татјана. Ставајам на коцку све за све. Хоћу цео свет!

Сутрадан су стигли у Њујорк. Рано ујутру, писка зуга и аупа звона позвали су путнике да изиђу на палубу. Татјана, која је била заморена после једне ноћи без сна, изненадила се видевши да је Гланор свеж и одморан. Показао јој је мореузе који су на хоризонту давали утисак дугачког нита светлих облака: грата Новог Света. Заглашујућа аупа која је наступила после тихине последњих дана збуњивала је Татјану, док се Гланор осећао врло пријатно у тој врели.

Мегафони са брода у карантину су хуктали; моторни чамци су се појављивали са свих страна; иза огромног споменика слободе, варошки облакодер су истицали своје узбудљиве силуете. Брод је већ био поред кеја; многобројна гомила света окружила је долазеће путнике. Послуга мажараца, који је имао на себи сјајно источњачко одело мучила се да прокрчи себи пут до свог господара. Гланор је без муке прстигао ту личност отварајући пут Татјани.

Застали су прво у једној оближњој канцеларији где као да су на њих чекали. Гланор је сигурно био јавно да долази. Ту су нашли једног старијег човека, носавца лица, у црном мало похабаном реденготу; титулисали су га се „пречасни“. Татјана је написала своје име поред Петровог имена. Озбиљни стари господин је изјавио да су венчани. Гланор је ставио једну банкоту на сто и одвео своју сапутницу у један хотел у петој улици.

III АВЕТИ

Надежда Сергијевна је чинила све што је могла да буде примљена код тетке принца Родине: њена писма су међутим остала без одговора; на телефону су стално одговарали да удовица није код куће. Са својом уобичајеном упорношћу, Надежда је хтела да савлада све препреке; надзорник куће јој је отказао улазак таквим ле-

дним тоном да је морала одустати од сваког новог покушаја.

Принц Јонел се није показао ни мало предусертанији. На једно и сувише љубазно писмо Надежди, одговорио је опоро да пошто је његова вереница изчезла, њена мати не може захтевати од њега синоваљу пажњу. У осталом, он је сада био решен да отпутује у иностранство и да тамо остане доста дуго времена да би се забавио један скандал за који он није био ни најмање одговоран.

Надежда је морала још једном да се обрати судским људима; горко и јаросно се жалила не само на принца Јонела, него нарочито на Татјану. Чинило се да је много мање кивна на главног кривца, на дрског отмичара њене кћери.

Матриона, румена и поднадувена, стало је била уз своју господарицу која ју је чинила сведоком свих својих жалби:

— Нисам ли изврсно чувала Татјану?

— Као зеницу у оку, маћушка.

— Нисам ли се увек бринула за њу са највећом нежњивошћу?

— Као да је била нека принцеза, то је тако тачно као што нас Бог види!

— Остави ме на миру!... кад бих бар могла тебе да се отарасим, стара будало!

Људи би се више интересовали за Надеждину несрећу да је њен труд за изазивањем саучешћа имао мање заповедан карактер, међутим су је избегавали плашећи се непријатних инцидента које је она лако изазивала. Поново је одлазила у судску палату, што је ни мало није чинило симпатичнијом, и ако се она није тамо појављивала као оптужена него као тужитељка. Судија јој је постављао прилично шхаканва питања: хтео је на пример да зна да ли Татјана, коју је отац васпитао у духу еманципована, није сама дала пританга на то бегство, што би уништило сваку основу за судски поступак. Надежда је протестовала. Зашто би она обавештавала суд о тако деликатним стварима? Је ли било потребно да говори о ранијој посети отмичара кога је Николај Меликов избацио из куће? Миље јој је било да ћути, макар и њу саму сумњичили ако, не да је изазвала те жалосне догађаје, а оно бар да је била несвесни проузроковач.

Једино графинца Ајголада, увек готова да утешти свога ближњег, и даље је одржавала своје пријатељство према њом и ако је њен муж видно испољавало дубоко негодовање према „кобној жени“. Што се тиче Мура, он је стварно био разјарен против Надежде од које није могао добити никакво корисно обавештење ни односно отмичара, ни о вероватном месту где се налазе бегуници. У колико је више био киван на удовицу Николаја Меликова што га је његово обећање Татјани приморавало да ћути, исто тако као и очигледна сагласност девојке са Педром Гланором. Од како је Татјана нестала, он је живео у потпуном мраку и схватао је сву важност раја који је изумро. Стезао је песнице у својој немоћној сроби. И по други пут побеђен од судбине, прокрчио је пут свом непријатељу и, као некад на Марсовом пољу, постао је његов саучесник.

Та несвесна солидарност са Татјаниним отмичарем постала је за Мура права напаст. Шта више, дошао је случајно у додир са личностима из своје прошлости и ти сусрети су му дали да још јаче осети извеш-

тачен карактер свога новог живота. На првом месту је ту била принцеза Лубецка, некада удата за старијег сина галицијског гувернера. Она је тако често раније говорила Муру о својој париској пријатељици да он није био прекомерно изненађен наставши је код графинце од Ајглолада. Али оно што је морало да га изненади много више да га изненади, то је кад је принцеза једног дана ушла у њихову канцеларију у Американском петролеумском друштву. Пољивајући се на њихово раније пријатељство, молила га је да се заузме око продаје петролеумских терена на њеном поседу у Галицији; у замену за то, хтела је да узме акције друштва.

Мур је ставио професионално знање у службу својих америчких господара у накладу за скромну плату, али је увек дотада избегавао да се меша у „пословну“ страну њихових предузећа. Осећао се неспособан за сваку дискусију која је излазила изван техничког делокруга. Раније, у Бечу, Теодор Катлаји му је то већ пребацио. Било му је мрско да излази из круга свога уобичајеног рада и да се упушта на клезав терен заинтересованих махинација.

Зато је нерадо узео на себе да принцезу стави у додир са трговинским одсеком друштва. Спонтиано и са много више класичности него што су прилике захтевале, одбио је свако лично учешће у том послу и сваку захвалност. Далеко од тога да ликује због те мале победе исмајући улоге са оном која је некада делила или одбијала милост, осећао се пред њом збуњен и готово понижен. На мантилу те високе даме чинило му се да види мрље од нафте и, као Татјана кад је слушала Педра Гланора, он је помишљао, док је принцеза говорила о петролеуму: „Дакле и она!“

Мур је у мислима пратио Татјану на њеном непознатом путу: чинило му се да чује како се она руга његовој смелој послушности. Какву је глупу амбицију имао кад је хтео да „оправда њено поверење“! Како је могао, оног кобног дана, да стоји скрштених руку? Зашто је дозволио оном „другом“ да однесе Татјану, да је избави? Умео је да утеши, а није умео да помогне. „Па лепо, говори ми сам себи јаросно, поркажи се вештији, утеши сам себе! Али ти наступи срдаче нису ни мало умањивали његову тугу.“

Било му је тешко да схвати зашто га је много више мучила идеја што зна да је Татјана са Педром Гланором него да је супруга принца Родине. Евантуалност њене удаје за принца чинила му се нешто чудовишно од чега је треба заштити. Али онда се тицало само њене одбране. У отмици, међутим, Мур је осећао да је и лично уплашен. Био је у толико несрећнији што је противник остварио његову сопствену жељу. Сад је био свестан тога; и он је помишљао на могућност отмице; дуго је размисљао и просуђивао о начинима извођења, али као о неком неодољеном плану који донекле граничи са сном; никакво практично решење није му изгледало могуће.

Мрзео је Педра Гланора због среће коју је он себи извојевао. Губио се у излишном жаљењу. Замишљао је млину коју човек мора осећати кад је сам са Татјаном, вредност њеног сталног присуства, њене интимне преданости: све те радости одузео му је човек који је умео да преобрати у победничку стварност Мурова прижељкивања.

Зашто је међутим он онда и даље ишао на руку непријатељу? Зашто је упорно ћутао о сусрету код Ајфелове куле? Зашто је спречавао гоиноце да достигну бегуница? Да ли га је заиста Татјанино наређење парализовало или порука његовог пријатеља Халиф беја: „Не треба се мешати у туђ живот!“ или је енергична воља „оног другог“ сломила његову?

Разумљиво је да у тој снажној узрујаности свога духа Мур осетио као неки дах

са оног света у трезућку кад је поновно видео принцезу Лубецку. Али још друге авети су се појављивале: Ханс Катлаји, Александаров син, најстарији потомак његових бивших господара био је стигао у Париз. Био је наследно дебела усну свога оца: она се истицала изнад бркова на месту да се крије испод њих. Мур се нашао са тим младиком на тргу Слог у једној ситуацији критичној на сасвим комичан начин: ухваћен змижу два реда аутомобила који су му пресецали пут са обе стране, несрећни пешак је скакутао тамо амо као какво пиле кога гоне. Чим му је Мур помогао да изиђе из свог опасног положаја, Ханс Катлаји се прибрао.

Није знао француски и мучно се са оно мало енглески речи које је знао; одмах је нагласио да путује са чехословачким пасошом. Али његова радост поводом овог неочекиваног сусрета изгледала је искрена. Одвео је Мура у свој хотел, један од најелегантнијих у улици Риволи и почео је да говори о својим пословима као човек свестан своје велике важности. Сећање на несугласице које је Мур негда имао са његовом фамилијом као да га није ни мало женирало; можда је стварно све то и заборавио. Слечаним тоном је испричао како се његов ујак Теодор убио неколико месеци раније: изразио је мишљење да тај поносни човек није могао да надживи општу пропаст, и констатовано је са задовољством да је та вест утицала на Мура који је исто тако жалио за својим мржњом као и за својом љубављу.

Затим је младић говорио о свом оцу мање пријатељским тоном. Александар Катлаји је успео да повољно пласира свој иметак у Холандији али је заборављао на своје синове. Што се тиче њега, Ханса, њему, Богу хвала, није била потребна очева помоћ: средства којима је располагао дозвољавала су му да станује у најбољим хотелима, а међ многим добрим пословима могао је да бира најбоље. Међутим, мимо све своје речитости учинио је слаб утисак на Мура. Занета, мали Катлаји није лично на своје велике рођаке. И Мур је срањивао прошлост са садашњошћу. Шта је било од оне злочиничке банде која је уништила његов ранији живот? Њен отров, доводио да отрује једну чашу воде, био је ништаван у океану по коме је он сада пловио заједно са Хансом Катлајном. Овај се хватао за њега, али не само зато да се извуче из навале аутомобила. Том младићу је Мур морао по сваку цену да створи везе. У том погледу Катлаји младић није био пробирач јер се код њега свака веза могла претворити у новац.

Да би се отресао Ханса, Мур га је представио Надежди Сергијевој која је са своје стране обасипала Тонија заповедничким писмима и зиканцима на телефон. Одлазио је ретко код ње, и то само у нади да ће чути какве вести о Татјани. Али, чим се тицало њене кћери, Надежда се давала на бескрајне жалопојке и вичито је говорила о парници коју је повела против принца Родине „због прекршаја уговора;“ за њу је та парница била средиште целог света. Мур је замисљао да ће се г-ђа Меликов и Ханс Катлаји савршено сагласити. У томе се није вароо. Само, свако од тих настраних створења упорно је певало своју песму не хотећи да чује глас свога партнера.

Једног дана, кад је Мур излазио из Надеждине куће. Ксавје, придржавајући му капут, питао га је да ли може да дође у његову канцеларију ради једног хитног саопштења. У одређено време, настојник куће се појавио у једном ружичастом оделу, које је представљало последњи поклон његовог покојног господара. Само бела кравата је подсећала на ливреју.

— Говорите, молим вас, рекао је Мур Ксавју који је окретао свој округли шешир у рукама ћутећи. Да ли вам је позната адреса г-це Татјане.

— Није! одговорио је слуга мрзовољно. А волео бих да је стара отишла са својом ћерком!

Мур је исувише био навикнут на Ксавјеову жучност према женама да би се изненадио. Ипак је питао:

— Сумњате ли у г-ђу Меликов?

Ксавје га је погледао, очевидно уплашен.

— Ја морам да говорим, рекао је, макар ставио своју главу на коцку, морам да говорим.

Мур није ништа рекао. Осећао је да би свака непромисљена реч зауставила ту исповест.

— Знам да ће ме господин разумети, наставио је Ксавје. Зато сам и дошао да се њему поверим. Човек не може да задржи за себе једну такву тајну. Господин се можда сећа Лудовика, оног дечка који нам доноси депеше из канцеларије.

Мур је дао знак да не зна за њега.

— Док је г. Меликов био жив, он је уредно не знам како, да доноси све телеграме. Било их је доста, то ми можете веровати, и кад год је дошао добијао је напојницу, два франка, понекад и четири, а увече и пет; ја сам му предавао новац... Тако сам се упознао с њим. После смрти г. Меликова, он је и даље долазио... Тако ме је придобио, и ако сам увидео да не вреди много... Пунио ми је главу са болшевиизмом и револуцијом и доносио ми је чак и бунтовничке брошуре, у почетку нисам узимао озбиљно његово понашање; волео је да ме луги. Али једног дана...

Ксавје је ућутао. Сећање на прошлост била му је непријатна.

— Али једног дана?... питао је Мур.

— Пре петнаест дана, г-ђа Меликов је као и обично претурала целу кућу да тражи оне проклете хартије. Од једном је Лудовик почео да се смеје као човек који нешто особито зна и да прави чудне алузије, — воли да се хвали, то је његова друга природа. Ја сам почео да сумњам и да га озбиљније испитујем. Онда ми је он признао, са извесним поносом, да врло добро зна за те хартије и да је ставио свој живот на коцку да би до њих дошао. Белник један! Отворено је уживао у мом страху јер је забаван. Господин ће лако разумети како сам се ја осећао кад ми је рекао да је све то урадио за рачун Москве. Можда је то чак и лаж! То чудовиште врло ретко говори истину, али, од како ми је то све рекао, не могу да се повратим од страха...

Ксавје је опет ућутао. Погледом је преклињао Мура као да од њега очекује неку помоћ.

— Јесте ли саопштили све те ваше сумње г-ђи Меликов? питао је Мур колебајући се.

— Ја сам учинио своју дужност; али, чим сам рекао прву реч, она ме је прекинула. Забринела је оној блесавој Маћи да ме слуша, претећи јој свим небеским казнама. Тврдила је да сам луд. Али, кад сам се ја направио као да хоћу да напустим њену кућу, она ми је удвостручила плату. Шта треба о свему томе да мислим?

— Да, како се то може објаснити? поновио је Мур збуњено.

— Та је жена способна за све... чак је можда и подкупила Лудовика јаво је ушао у њу.

— Је ли полиција обавештена?

— Нисам смео ништа да чиним пре него што питам господина...

Мур је одахнуо. Помислио је на своје многобројне разговоре са Надеждом. Још од почетка она је са њим поступала као са поверљивом и саучесником. Онај други је побегао, али он не би могао побегти; он је служио као таоц.

— Драги мој Ксавје, рекао је, размислите добро; сувишна хитња би могла бити штетна.

— Како господин буде хтео...

(Наставиће се.)

Велики спортички дани у Београду

Футбал

ЈУГОСЛАВИЈА —

Највећи трофеј Златни пехар Њ. В. Краља Александра освојила је јуче фудбалска репрезентација Југославије дефинитивно. Четврта узастопна победа донела нам је велики трофеј за који се наша репрезентација бори са румунском још од 1922. године.

Румуни су изненадили одличном игром другог полубремена. Репрезентација Југославије није дала бог-

Наш тим

Момент са утакмице Југ.-Румунија

РУМУНИЈА 2:1

Марјановић је играо врло несрећно. Крагић је био врло збуњен и с тога најслабија тачка нашег тима. Остали задовољни. Михелчић је имао мало посла. Голубе дали: Премера и Боначић, за Румунију Дешу. Судио је не сбирајући многе фауле г. Степановска (Праг). Публике око 10.000.

Румунски тим

К. Фридрих, репрезентант Југославије

Краљев изасланик на утакмици Југ.-Румунија

Овога пута наши су играчи оправдали наде и показали су да је код нас тенис на завидној висини. Наши репрезентантни вођушли су Швеђане са 5:0. Резултати су следећи: Рамберг (Ш)-Фридрих (Ј) 3:2; Шефер (Ј)-Седестром (Ш) 4:1; Шефер, Радовић-Седестром, Рамберг 4:1; Шефер-Рамберг 2:0, Фридрих-Седестром 3:0.

Тенис

ЈУГОСЛАВИЈА —

ШВЕДСКА 5:0

Швеђани у партији господи у двоје

У петак, суботу и недељу сусрели су се изабраници Шведске са репрезентантима Југословенског тенис савеза у најзначајнијој тениској борби за Дебисов пехар.

Дебисов пехар не носи сам своју вредност и ако му је вредност око 50.000 динара. Дебисов пехар је израђен из чистог сребра у облику једне базне. Утакмице за овај пехар установно је још 1900 године чубени милионар и министар Дебис. Победник у утакмицама за овај пехар је истовремено и првак света т. ј. држава која га освоји сматра се као најјача у тенису.

Ове године Београду је пало у част да прими као госте Швеђане, и пружена је могућност Београђанима први пут да присуствују једној утакмици за Дебисов пехар.

Наши и шведски играчи на утакмици за Дебисов пехар. С лева на десно: Рамберг, Шефер, Седестром и Радовић

УТАКМИЦА БИЦИКЛИСТА

Са бициклистичких утакмица. Сениори се пењу уз падине Авале.

Прва група јуниора, која је за све време трке водила. Први је стигао **Розман** (x) Марибор, други **Шурић** (xx) Загреб, трећи **Цихлер** Београд.

Штафетно међуградско трчање Авала-Београд (Двор). Слика приказује старт који је био код гроба непознатог јунака на врху Авале.

Победници са штафетног трчања Авала-Београд. Загребачка екипа: **Предановић**, **Корен**, **Валентековић**, **Лешчан** и **Тучан**.

Са мотоциклистичке утакмице „километар дансе“

Победник у сениорској бициклистичкој трци на 50 км. **Веселдаћ**, који је стазу прешао за 1 час 44 мин. и 4 секунде.

Момент са прошлогодешних трча,

Вежбање наше морнарице с вештачком маглом

Улога вештачке магле и димљена добија све већу примену и код сувоzemне војске и код морнарице. Отровни гасови које су Немци у рату употребили, а нарочито хлор, показали су сасвим убитачног дејства да они савршено маскирају како трупе које иза њих врше напад, тако и положаје са којих су пуштени, те артилерија не може више да врши прецизно гађање.

Од тада су димови и вештачке магле почели да добијају све већу примену. У рату су нарочито коришћени на мору. Сада после рата добила су много већу употребу. У енглеској, америчкој и француској војсци постоје нарочита борна кола за димљење, која пуштањем вештачке магле имају да прикрију кретање и напад тенкова. У Немачкој се врше врло успешне пробае да се аеродроми, важни индустријски центри па чак и читави градови прекрију вештачком

маглом и тако заштите од напада из ваздуха.

Све морнарице света чине највећу примену димљењем, и при поморским маневрима читави непробојни зидови вештачке магле дижу се изнад мора.

И у нашој морнарици при последњим вежбањима торпедне дивизије извршена су врло успешна димљења и стварања вештачке магле, која је омогућавала торпедерима да се после напада и лансирања торпеда заклоњени од ватре тешких топова могу повући без губитака.

Са пуштањем вештачке магле из нарочитих апарата за маглење, здружује се обично и пуштање густог црног дима кроз димњаке који појачава застор, иза кога се мале јединице брзо повлаче и склањају ван домета топовског.

Прва награда: Поклон највећег стобаришта береничких и свадбених накита М. Т. Стефановића дворског јубелира, Кнез Михајлова 10. Златан женски сат с емаљом.

Друга награда: 500 динара и поклон.

Трећа награда: Бесплатан лист за годину дана и поклон.

Остале ненаграђене приче, које заслужују да буду објављене, хонорисаће се редовним хонорарима. Рукописе слати уредништву анонимно и приложити запечатен коверат у коме је написано име писца или псеудоним. Наслови награђених прича биће објављени у нашем листу и у „Времену“ и награђени аутор биће позван у редакцију ради отварања коверта у његово присуство. Рок за подношење рукописа 15 мај 1930. Забључно. Резултат конкурса биће објављен 1. јуна.

Награђени и промљени рукописи биће штампани онако како их писац поднесе, ћирицом или латиницом. Чланови жирија: г-ђа Зора Караџић, професор; г-г. Војислав Нушић, књижевник; др. Светислав Петровић, професор; Тодор Манојловић, књижевник и Миливој Предић главни уредник „Илустрованог Времена“.

КОДКАКО ЗАШТИО

- 1) Ко је писац првог српског буквара и када је буквар штампан?
- 2) Где и када је подигнута прва болница у ослобођеној Србији?
- 3) Ко је и када поставио први јавни часовник у Москви?
- 4) Ко је открио Троју?
- 5) Ко је открио прва четири Јупитерова месеца?
- 6) Како се у Србији преносила приватна кореспонденција док још није било поште?
- 7) Ко је открио изоморфизам матрице?
- 8) Ко је подигао Једрене?
- 9) Кад је почело индустријско конзервирање сардина на нашем Јадрану?
- 10) Ко се приписује да је први унесо хромпир у Европу?
- 11) Ко је први испитао тајну састава воде?
- 12) Кад је покренут „Трговински гласник“ и ко је био његов први уредник?
- 13) Ко је пронашао француски оптички телеграф?

Одговор на 309 страни.

НАЈВИШИ ЧОВЕК У ЈУГОСЛАВИЈИ

Осамнаестогодишњи Ханс Шлехтер из Великог Бечерека висок је за сада 212 см., а има изгледа да ће још да расте. На слици стоји поред њега човек нормалне висине 175 см

Књижевни Конкурс Илустрованог Времена

Уредништво „Илустрованог Времена“ расписало је свој први конкурс за најбољу причу којој је аутор дама. Тема потпуно слободна. Прича не сме бити дужа од две стране овога листа.

ЗЛАТНА ГУСКА

Био један човек, који је имао три сина. Најмлађи се звао Дамлинг, и цела га је породица исмејавала и сматрала за глупака. Једнога дана најстаријем сину паде на памет да иде у шуму по дрва; и мати му спреми дивну погачу и боцу вина, да се за време посла освежи. Када је стигао у шуму, приђе му један човечуљак, пожелеле му добар дан и рече: „Дај ми мало погаче и вина. Тако сам жедан и гладан!“ Али му овај паметан младић одговори: „да ти дам нешто од моје погаче и вина! Не, хвала; ништа онда неће за мене остати“, и оде даље. Таман је почео да сече дрва, замахнуо секиром и посекао се, и морао је да се врати кући да рану превеје. Човечуљак му је из освете причишио ту беду.

Идући пут средњи син пође на посао и мати му даде погачу и боцу вина. Исти човечуљак изађе му у сусрет и потражи му да му да штогод да једе и пије. Али и он је себе сматрао за одвећ мудра младића и рече: „Што год ти будеш добио ја ћу изгубити — најбоље је да идеш својим путем!“ И човечуљак се постара да га за то награди, и када је он замахнуо да посече дрво, посекао је ногу, тако да је и он морао да се врати кући.

Онда Дамлинг рече: „Оче, волео бих да идем у шуму да и ја насечем дрва.“ Али отац одговори: „Твоја оба брата вратила су се храмајући, боље је да останеш код куће јер иначе ниси ни за какав посао.“ Но, како је Дамлинг упорно наваљивао, отац најзад рече: „Иди бићеш паметнији, када настрадаш као твоја браћа.“ И мати му спреми само сува хлеба и боцу киселог пива; али када је приспео у шуму, он сретне човечуљка и овај му рече: „Дај ми мало меса и вина, страшно сам гладан и жедан“. Дамлинг одговори: „Имам само сува хлеба и кисела пива; ако вам се то свиђа, седите, јешћемо заједно.“ И они седоше на траву, и када младић извади из торбе сув хлеб, он се зачас претвори у пастете, а кисело пиво у најбоље вино. Јели су и пили до миле воље, а потом човечуљак рече: „Пошто ти имаш добро срце и био се готов да све самном поделиш, даћу ти мој благослов. Ено онде стоји једно старо дрво. Посеци га до корена и онда ћеш наћи нешто на дну.“ Опрости се од њега и оде.

Дамлинг се баци на посао и посече дрво до корена, и када је дрво пало, у шупљини корена нашао је гуску, чије је перје било од сувога злата. Он је узео и сврати у једну крчму, где је мислио да проведе ноћ. Газда је имао три кћери; и када су виделе гу-

ску, радознало су стале да је загледају и желеле су да јој ишчупају по једно перо из репа. Најзад најстарија рече „Морам да имам једно перо.“ И тако причека кад се он окренуо и онда зграби гуску за крило; али на њено велико изненађење, рука јој се залепи, да чак ни прст није могла да од гуске одвоји. У исти мах уђе њена друга сестра и пожелеле исто тако да узме перо, али у тренутку кад је додирнула своју сестру, и она се исто тако прилепи. Најзад дође и трећа сестра да узме перо, али оне две повикаше „Бежи, за име божје, бежи!“ Но, она није разумела шта то значи. „Кад су оне ту“, помисли она, могу и ја да будем са њима.“ И приђе им; али у тренутку кад је додирнула своје сестре, прикачи се и она за гуску. И тако су остале прикачене целу ноћ.

Идућег јутра Дамлинг узео гуску под мишку, а није ни приметио три девојке, које су прилепљене ишле за њим, и где год је он ишао, оне су биле принуђене да иду за њим како их ноге носе, хтеле не хтеле.

Насред једног поља сретне их поп и када их спази рече: „Зар вас није срам, бестиднице, да тако журите за једним младићем преко поља“. Зар се тако владате? „И ухвати најмлађу за руку, да је заустави; али чим се дотакао ње, и он се прилепи и пође за њима. Убрзо их сретне неки ђакон и када спази свога свештеника како јури за трима девојкама, зачуди се јако, и рече „хало! хало! Ваша светости! Куда тако журно? Имамо данас једно крштење.“ И он потрча, ухвати га за skut од мантије, и у моменту прилепи се и он. И док су се тако њих петоро тетурали једно за другим сретеше два радника, који су се са срповима враћали са рада; поп их замоли да им притекну у помоћ и да их ослободе. Али тек што су га се дотакли прилепе се и они, и тако је њих седморо трчало за Дамлингом и његовом гуском.

Тако су најзад приспели у град, у коме је владао неки краљ, који је имао јединицу ћерку. Принцеза је стално била тужна и замишљена, да је нико није могао да насмеје, и краљ је објавио целом народу, ко успе да је насмеје, да ће му је дати за жену. Када је младић за то чуо отишао је до ње са својом гуском и целом пратњом. А када је она видела ово седморо како су прилепљени једно за друго и трче једно за другим она прсну у весело, гласан смех. Тада је Дамлинг запроси да му буде жена; венчање је било обављено са помпом, постао је наследник престола и дуго и срећно поживео је са својом женом.

Грим.

Куца и Гица

Једна куца мала, с машинцом о брату.
Случајно се наша у летовном блату,
Где је човор свиња дошао да пасе,
А међ њима беше само једно прасе.

Па кад виде куцу, хо стрела полети,
Па поче да гробље, да цичи и прети.
Једна куца, сама, није знала шта је,
Па поче и она све више да лаје.

Упалише се свиње за своје прасенце,
Па журну своим снагом на мало кученце!
Опколе га брзо и почну да гризу,
Једној малој кучи смрт је била близу.

Ал у задњем часу куца вам се сети,
Па најближој свињи на леђа полети,
Па с леђа на леђа почела да жури,
За трен она тако све свиње прејури.

Па кад је већ прешла добар део пута,
Помисли у себи, још на прасе љута:
Нека, нека, свињи! Твоја судба зна се,
Појешћемо тебе ко печено прасе!

ХУМОР

Скупа духовитост

Прелазећи преко Теразија, Јован Поповић спази свог пријатеља Миту, који је ишао журно испред њега; у исто време приметно је да из џепа од капута вири један мали пакет. Као врло духовитом младом човеку, Јовану паде на памет да направи шалу се својим пријатељем. Сасвим нечујно се приближи до овога и апашком вештином извуче из Митинога џепа пакет, а да овај није ништа приметно.

Задовољан својом духовитом шалом Јован окрену пете, и већ је хтео да се журно удаљи, кад га задржа рука једног жандарма:

— А, ухватих те, јуначе, хоћеш да брках по џеповима!

Јован поскочи и узвикну:

— Та пусти ме! зар не видиш да сам хтео само да се нашалим са својим пријатељем.

— Познате су ми такве шале. Такве шаловитехне доведемо ми кесароцима и апсимо.

За трен ока скупило се много света око њих, па и пријатељ Мита се зауставио и окренуо.

Јовану је почело да бива грло непријатно.

Спазивши Миту у првом реду гледалаца обрати му се:

— Потврди Мито да сам ја твој пријатељ!

Две стотине присутних управи очи на Миту.

— Је ли збиља Ви познајете овог господина? упита жандарм.

— Никад га у животу нисам видео, одговори флегматично Мита.

— А, а... промуца Јован поражен.

Жандарм га је чврсто стегао за руку, и праћени Митом и осталим радозналним светом, упутили су се теразијском кварту.

— Шта се десило? зашита члан кварта.

— Овај је украо из џепа господиновог, и после је тврдио да му је господин пријатељ, што није било истина.

— Па иша кажеше, кад је ваш караџија изгубио свесу?
— Јућрос, баш кад је хтео до италиаи кирију.

Али Мита узе реч:

— Господине члане, збиља је мој пријатељ, и хтео је са мном да се нашали, па ми је извадио овај пакет из џепа. А ја сам хтео да му вратим мило за драго, и зато сам пустио да буде ухашен. А сад Вас молим да га пустите.

Члан се насмеја:

— Ви сте слободни! рече Јовану.

Затим се окрену Мити:

— А Ви останите овде, пошто морате одговарати за дело исмевања органа јавне безбедности.

И Мита је био осуђен на три дана затвора.

Духовити пријатељи!

— Како ме узбуђује глас мога ивокајнога фокса. Боље да га нисам мешао на илочу... Хвала богу ишао је мој муж умро: како би се он ишк узнемирио!

— Где си био?
— Код зубног лекара.
— Иша ти је извадио?
— 800 динара.

— Господине шефе, молим вас још два дана ошсуеиња.

— Па јуче сам вам дао цео дан за сеобу...

— Да, али ми сада иреба два дана да одјавимо свеијеће у београдској оишшани...

На тркачким утакмицама

Тркач: Морам иобедишии ио сваку ценх...

... Још мало! Још мало! Најред!...

Сенка: Е, не могу даље, много јури!...

— Имајше на умх да вам је алкохол највећи неурџаишељ.

— Ако... ја му ирошшам.

Дечји бракови у Индији

Поред осталих тешкоба које енглези имају у Индији, дочекал је с највећим негодовањем нов закон којим се забрањују дечји бракови, уобичајени у Индији од Бајбада. Закон је прописао минимум старости (за женске 16 за мушкарце 20 година) кад се могу склапати бракови, али је то још повећало број ових бракова. Нарочито су Синду и Гујери Индуси почели да бектавају своју децу, да би тиме показали незадовољство према Енглезима и тиме испољили своју непослушност. У самој граду Лакарни склопљено је преко 300 дечјих бракова за последњи месец дана, а власти нису могле спречити и поред све строгасти законских прописа.

Младожења од 16 и млада од 8 година

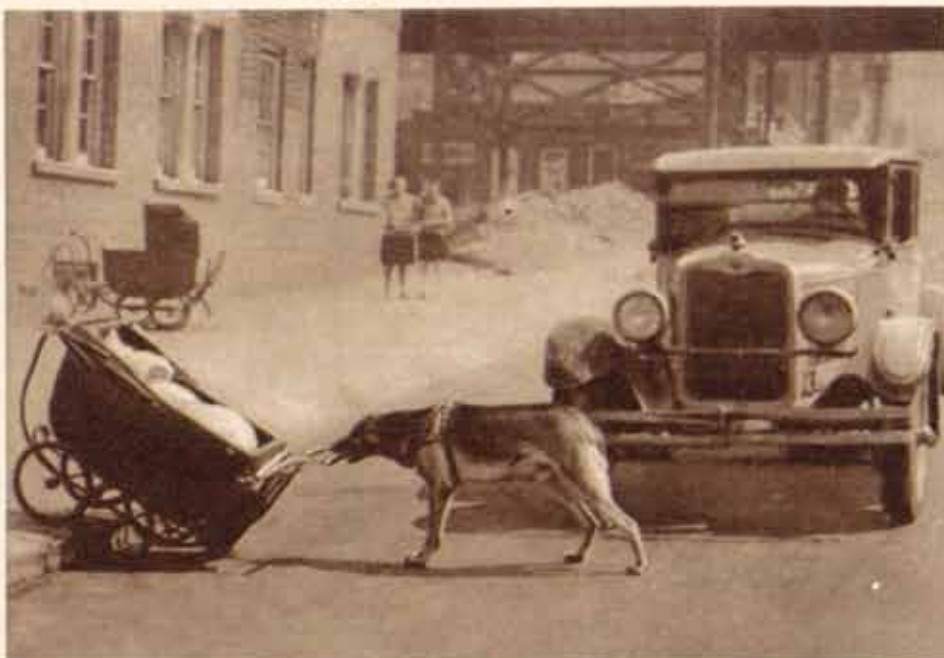
Младожења од 14 и млада од 6 година

Младожења од 14 и млада од 4 година.

Најбоља је
чоколада
Шонда

Пас као дадиља

У једном берлинском предграђу један пас врши улогу дадиље и вози бебу у шетњу

Једно морско чудовиште

У Африци је ухваћена једна акула с необично великим челустима

НАШ ДОМ

Нова немачка

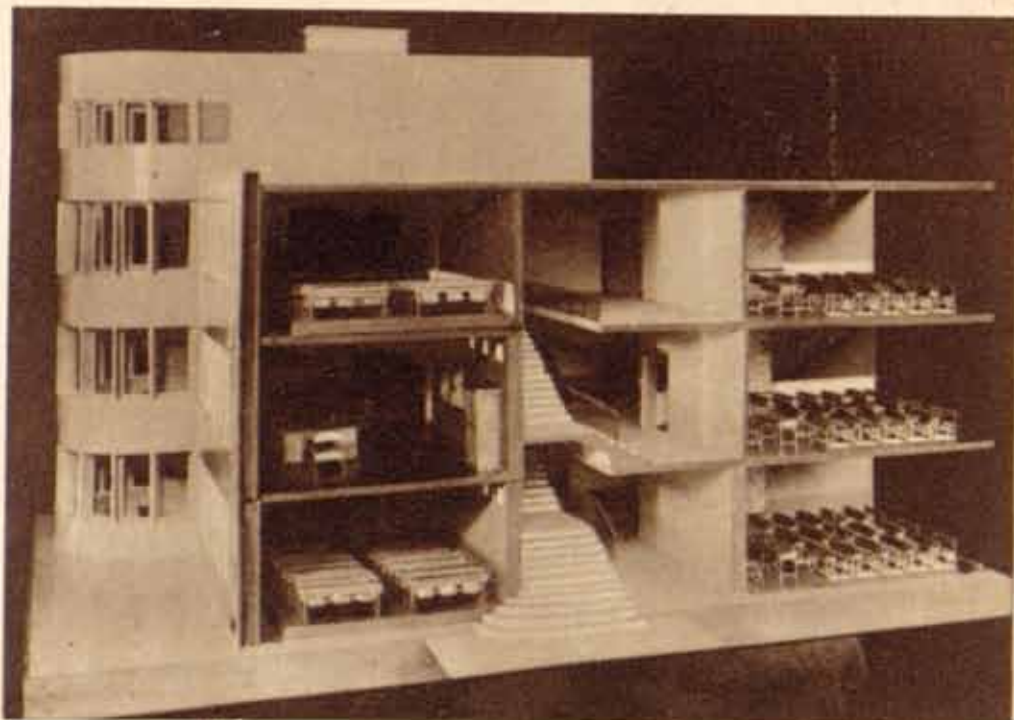
архитектура

У последње време у Немачкој се у архитектури тежи што простијим линијама и што правилнијим облицима, нарочито код јавних зграда. Код свих новијих зграда у Немачкој избацују витњасте стилобе и много гледају на практичност и безбедност у случају пожара.

Овај стил изгледа хоће да устоји и ангорска брада, јер је довела неколико немачких архитеката, који су већ почели с дизањем оваквих јавних грађевина.

Пројекат за школу у Ангори, од истих аутора

Пројекат за школу у Дителну по нацрту арх. Вала и Редела. Зграда: армиран бетон, намештај, врата и провори од челика

Модерно домаћинство

Завршујући обе чланке о модерном домаћинству, да покажемо још неке практичне ствари за кућну.

На доњој слици види се једна практична ручица од жице, усађене у дрво, за подизање врелих судова с пећи, да не мора да се употребљава крпа.

Лево се приказује брзо практична сарабница од жице, која се обеси на слањину од чесне и олакшава држање суда кад се пуни водом.

Доле је практична направа од жице, за сарму, ролате од меса и т. д. Ова жице омогућава да за цело време кувања завршен део остане цео и да се не распадне.

Справа за цеђење лимуна, која виси на зиду и задржава кошнице. Ова справа виси, а соф цури у подметнуту чашу.

Кашике за гребање загорелих шерпења.

Јеловник

За надућу недељу

Овај јеловник измишљен је за арабанску кућу за чешири особе нормалнога живота. Необичнија јела обележена су.

НЕДЕЉА

РУЧАК: Тиквице на бутеру у рерни.
Грашак с куданом пилетином (бело месо оставити за вечеру).
Рун торта.

ВЕЧЕРА: Чорба од шваргла.
Пилеће шинцле. (Бело месо треба исећи на пола по дужини груди и оцнећи од костју, а сачувати само половину крела, кост заједно са месом, ваљо би се видело да су шинцле пилеће. Изгупати месо, ослонити, па убављати у мало густе тегте за палачнице и пржити на врелој масти).

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Телећа чорба.
Келераба с телећим печењем.
Воће

ВЕЧЕРА: Печурке.
Хладна телетина.
Салата.

УТОРАК

РУЧАК: Ризото с белим сосом. (Ризото се направи лако и обично, дода се мало сецкане путике — али не млебене — и метне се у модлу, која се мало подржи у рерни, изручи и прелије белим сосом).
Шинцована јагњетина са сланином, преливена милераном и салата.

ВЕЧЕРА: Шваргле на бутеру.
Пуњене тиквице.
Сир.

СРЕДА

РУЧАК: Чорба од киселања.
Грашак у мауни с јагњетином.
Воће.

ВЕЧЕРА: Омлет са сиром.
Сарма од билобода лишића.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Чорба од пачије ситнежи.
Пачије печење с младим кромпиром.
Салата.

ВЕЧЕРА: Ризан-бизи (пирнач с грашком).
Бубрег и мозак.
Воће.

ПЕТАК

РУЧАК: Гобећа супа с пиринчом.
Гобећина с гарнируном; млад кромпир, динџобан грашак и шаргарепа, сос од мирођије.

ВЕЧЕРА: Шинцле од смуџа. (Смуџ се очисти и сине се са кожа, раздобе се на пола по дужини кичме. Од једне и од друге половине саву се шинцле поболом и оставе 2-3 сата у млеку. Пре пржења опеде се од млека, посоле и добро убављају у брашно па се прже на вреломе бутеру, док не буде рехи. Када се шинцле поређају у тањир, посују се ситним першуним, прелију бутером и метне се на славу шинцлу воштор лимуна. Додати се уз то бекен кромпир и салата).
Кифлице од бутера.

СУБОТА

РУЧАК: Филоване телеће груди, спанаћ и салата.
Сир.

ВЕЧЕРА: Филоване келерабе.
Ролат пуњен филан од куданх ораја.

РАЗНО

Како срце ради

Код здравог човека срце откуца 71—72 пута у минути. Значи да срце направи годишње 36 милиона удараца, а у току седамдесет година више од две и по милијарде. Ово би вредело за рад срца код одраслог човека.

Код новорођенчета је рад срца много бржи, од прилике 136 пута у минути. Код петогодишњег детета срце направи 80 удара у минути, а код десето или петнаестогодишњег детета од прилике око 78 удара у минути.

Ако се пулс мери у седећем стању, он ће се кретати између пулса код лежећег и стојећег става. У водоравном положају рад срца се нешто успори, на 65—68 пута у минути, а при напорном раду пење се до 84, па и више. При трчању пулс се поме на 140 удара у минути. После трчања срце почне нормално да ради тек после пола или читавог сата одмарања. Код се човек много најде пулс се повиси за 8—16 откуцаја. Код гладовања бива обартно, откуцаји су лакши, а после 24 часа гладовања при потпуном миру тела пулс спадне до на 54 удара у минути.

Колико имамо нерава

Нервни систем у човечијем телу неспорно је сложен. Цени се да у телу има 360—400 нервних грана, који су састављени из мноштва финих, голим оком невидљивих нервних влакана. Нерви, који полазе из мозга, међу њима и они ушни и очни, састављени су са сваке стране од прилике из 100.000 влакана, који се разлилазе из мозга до мускула и унутрашњости, садрже пак до 800.000 нервних влакана.

КОЈАКО ЗАШТИО

1) Први српски буквар написао је Сава Инџић и штампао га 1597 године у Млецима. Овај буквар писан је српско-словенским језиком и имао је свега четири листа. Од овог првог српског буквара зна се само за један примерак, који је био својина руског консула у Скадру, Н. Крылова.

2) Прву болницу у ослобођеној Србији основао је 1826 године Језрем Обреновић у Шапцу. Ова прва болница имала је само једну повећу собу у којој „обдржавају се болесници“ и једну мању, у којој је станао доктор „хошњататељски“. Друга болница подигнута је 1832 године у Градишту, а трећа у Свилајци исте године. Београд је добио прву болницу заједно са Крагујевцем и Пожаревцем 1836 године, и оне су биле војне.

3) Према једној белешци руског Никоновог летописца први сат, и то на дворицу великог кнеза, близу цркве Св. Благовештења, начинио је и поставио 1404 године Србин, калуђер Лазар, за кога се каже да је мало пре тога дошао из српске земље.

4) Троју је открио немачки археолог Хенрих Шлиман (1822—1890) и његова су открића полазна тачка за испитивање Старе Грчке?

5) Први, трећи и четврти Јупитеров месец открио је Галилеј Галелеји, а откриће другог Јупитеровог месеца припада Симону Маријусу.

Када се леје даме састјану

у друштву или позоришту, споредно у које доба, увек им коса мора да буде особито лепа. Дали је светла или тамна, дуга или кратка, увек коса привлачи задивљене погледе, ако је лепа. Једино средство за сваку негу косе је Елида Шампон. Свака коса постаје као свила мека, сјајна и лепа.

Елида Шампон за сваког у плавним кесидима се плавним словима. Шампон од криваца у плавним кесидима с плавним словима

ЕЛИДА ШАМПОН

6) Док су Турци владали Србијом, није било поште. Званичну преписку појединих власти и држава, документа, носили су татари, суруџије и сејми. Приватна, нарочито трговачка кореспонденција, поверавала се путницима „у аманет“. Али како је ових било ретко, нарочито за даља места, настојали су у свим областима турског царства, да и у Србији, нарочито људи који су се звали сахије и били су писмоноше по занату. Сахије су носиле пешке, а познавали су се по оделу нарочитог кроја и што су имали на подвези испод колена леве ноге звоно или прапорице да би се ход чуо. Београдске сахије ишли су до Скопља, Велеса, Битоља и Пловдава, а били су махом Турци.

7) Немачком хемичару Мичерлиху (1794 до 1863) пошло је за руком да открије и разјасни изоморфизам материје.

8) Једрени је подигао римски цар Хадријан (76—138), наследник цара Трајана.

9) Индустриско конзервирање сардина на нашем Јадрану почело је од прилике пре 40 година. Карло Варханек отпочео је ово у Камени, на острву Вису, а затим и на Корчули, у Трњу и Пелешу, Макарској и

Постирама на Брачу. Средњи летњи риболов у Далмацији може се рачунати на седам и по милиона килограма.

10) Прво уношење кромпира у Европу приписује се енглеском морепловцу Дреку (1545—1596), али по новим испитивањима изгледа да га је он само учинио познатијим. Дрек је и први Енглец који је направно пут око света.

11) Енглески физичар и хемичар Хенрих Ковендиш (1731—1810) први је успео да изврши анализу воде и то своје откриће композиције воде изнео је 15. јануара 1784 године пред краљевско друштво у Лондону. Он је извршио и анализу атмосферског ваздуха.

12) „Трговински гласник“ покренут је 1891 године, а први уредник био је Никодим Савић.

13) Француски оптички телеграф пронашао је француски инжењер и физичар Клод Шал (1763—1805). По његовом опису постављена је прва телеграфска линија 1794 године између Париза и Лиона.

Наградне загонетке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивама са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решену загонетку и да поред тога назове колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за десет дана од дана изласка листа. Завршени одговори неће се узимати у обзир. На Роберту треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број загонетке. Одговори без обог исчека неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (заимљаше, место, улица и број куће).

Загонетка бр. 11

			ПЕТ		ЛИ				
ДРАГ	КОМ	КАД	НА	О	ЊИ	НА	СЕ	ДАН	
САМ		О	ЈУ	ПРО	ЈЕД	БЕ		ТАЈ	
БИ	НЕ	НЕ	НИХ	КРАЈ	ЧИ	ЊАЈ	ЈЕ	ЉОТ	
И	ВИ	ДАН	МИ	СЈАЈ	ДАН	МАГ	КО	МЕ	
ТРАГ		СНЕГ	ЈЕ		О	СЕ		НИ	
ДИМ	ЈЕ	КАД	И	ЉИЖ	НА	ЧУД	ТО	ЊА	
СВЕГ	О	МЕ	НИ	КО	БЛАГ	ТРАГ	И	ЈЕ	
ТУ		МЕ	И		ТО	И		ЗЛАЈ	
БУЗ	ШТО	ГА	ЛИ	МЕ	ДРАГ	СНЕГ	ДАН	СНЕГ	

Правилно решење треба да да једну песму Миливоја В. Кнежевића.

Решење загонетке бр. 8

С лева на десно: 1) стока, 5) просо, 10) ала, 11) урес, 12) око, 13) бал, 14) Вис, 17) том, 19) ако, 21) телад, 23) са, 24) долина, 25) рпа, 27) ат, 28) ам, 29) на, 31) ро, 32) ар, 33) ти, 34) син, 36) по, 38) аа, 39) он, 40) иза, 41) од, 42) дин, 43) ват, 45) еп, 47) пет, 48) сабор, 50) роб, 52) ја, 54) орање, 56) бар, 58) ода, 60) гранит, 61) корак, 63) рис, 64) во, 65) бојажљивост, 66) ад.

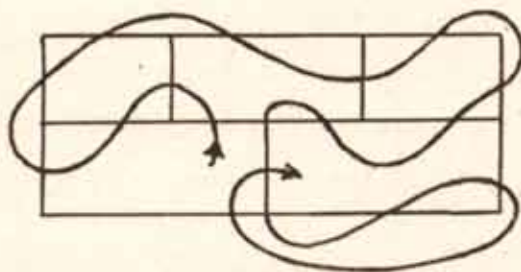
Одозго на доле: 2) так, 3) олово, 4) ка, 6) руб, 7) оратор, 8) село, 9) ос, 12) опасан, 14) величина, 15) или, 16) сан, 18) мраморан, 20) Катарина, 21) то, 22) да, 26) паразит, 30) со, 33) товар, 34) сир, 35) из, 36) По, 37) Одеса, 42) деран, 44) Тибар, 46) па, 47) пораст, 49) метод, 51) обод, 53) Борис, 55) њива, 57) Раб, 59) дуж, 60) гро, 62) ко.

Број тачних одговора је овог пута свега 94.

Према томе прву награду — једногодишњу претплату — добија Нада Везмар, свршена матуранткиња Трговачке академије, Илица 154 из Загреба (предвидела 95 тачних одговора); друга награда — полугодишња претплата — припада Јосифу Кликићу, чиновнику Душевне болнице у Топоници код Ниша (предвидео 97 тачних одговора); трећу награду — тромесечну претплату — добија Љубица Чед. Угриновића, адвоката, Реље Крилатице 30 из Новог Пазара (предвидела 98 тачних одговора). За трећу награду вучена је коцка пошто је био још један одговор који је предвидео исти број тачних одговора.

Награде почињу тећи од овог броја.

Решење задатка из броја 10

Шах

Проблем бр. 11 од Ј. Јесперзена

мат у два потеза.

КОДЕРИЦ је у сну саставио песму „Кабла Кан“, и када се пробудио, нашао је написану. Некога намера и план да напише ову песму није никако престојала. С тим мислима је и легао да спава и када се пробудио песме је била готова.

Камен који пиња и дрво које тоне пронађени су на једној истој фарми у Калифорнији.

БЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ БЕРОВАЛИ!

Рус, Бороф-Волков, бивши подофицин, без једне ноге и без једне руке, живи у Крагујевцу, а иде без штапе, шакајући на вози.

Постоји једна ретва и занимљива врста живине која нема ноге као све остале птице. Њима су прсти на ногама израстли непосредно из трупа. Оваквих кокоши има свега 40 на свету.

ЦОРИ ЛИТЛВУД трчао је још 1888. године непрекидно 8 дана и претрчао за то време 664 миља.

ПЕДРО ЛАСКУРЕН био је, фебруара 1913. године 40 минута председник Мексика. Мексико је имао три председника у тој једној дану.

„Кикирићи“ није боће. Кикирићи не расте на дрвету већ као поврће у земљи.

ПРЕПОРУЧУЈЕ
ИСКЉУЧИВО

SHELL

MOTOR OILS

Красне
су као
пролећње
цвеће

Дин.
229

Башиа